

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кутельвас Тетяна Євгеніївна

УДК 342.9

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ
ПРОЦЕДУРИ ВІДСТОРОНЕННЯ СУДДІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Запоріжжя – 2024

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Запорізькому національному університеті
Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, старший дослідник

Нестор Наталія Володимирівна,

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз

Міністерства юстиції України,

заступник директора з наукової роботи.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Журавльов Дмитро Володимирович,

Департамент Офісу Президента України,

заступник керівника;

доктор юридичних наук, професор

Бараненко Дмитро Володимирович,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова,

завідувач кафедри теорії і історії держави і права.

Захист відбудеться «30» листопада 2024 року о «13⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.051.07 Запорізького національного університету за адресою: 69600, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 74, корп. 5, кім. 202-б.

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66-а, корп. 2, кім. 101).

Автореферат розісланий «30» жовтня 2024 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ш.Н. Гаджиєва

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Забезпечення принципів незалежності суддів є гарантією належної реалізації права особи на захист. Здійснення контролю у сфері здійснення правосуддя має відповідати вимогам дотримання гарантій матеріального та соціального забезпечення діяльності судді, уникненню проявів незаконного втручання з боку держави, забезпечити зростання рівня довіри, захист їхньої діяльності від незаконного впливу, що у своїй сукупності сприяють зміцненню суспільної довіри до авторитету судової влади. У системі адміністративно-правових засобів контролю у сфері правосуддя велике значення відіграє застосування тимчасового відсторонення судді, що пов'язується із проявами протиправної діяльності особи.

Триваюча судова реформа, що була започаткована у 2016 році, засвідчила необхідність удосконалення інституту «відсторонення судді». За даними Вищої ради правосуддя визначено, що з 1 листопада 2023 року відбулося відновлення розподілу між членами ВРП скарг щодо дисциплінарного проступку судді та скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора, розподіл яких було зупинено рішенням Вищої ради правосуддя від 5 серпня 2021 року № 1809/0/15-21. Після відновлення автоматизованого розподілу скарг із 1 листопада до 31 грудня 2023 року розподілено 14 004 дисциплінарні скарги, дисциплінарні провадження в яких не завершені попереднім складом ВРП, та скарги, які надійшли з 5 серпня 2021 року до 31 грудня 2023 року¹; при цьому до кінця 2023 року Дисциплінарними палатами та членами ВРП повністю вдалось завершити розгляд близько 15% дисциплінарних скарг. Крім того, члени ВРП одноособово постановили 1433 ухвали про залишення дисциплінарних скарг без розгляду. Але вже протягом 2023 року до Вищої ради правосуддя надійшло 3 скарги суддів або представників суддів на рішення Дисциплінарних палат Вищої ради правосуддя у дисциплінарних справах, розгляд яких триває². Очевидно, що застосування інституту «відсторонення судді» перебуває у стані стагнації та вимагає створення дієвого нормативно-правового та теоретичного підґрунтя, що зумовлює актуальність цієї дисертації.

Проблематика застосування інституту відсторонення у вітчизняній юриспруденції належить до міжгалузевих досліджень. У межах науки трудового права необхідно виділити публікації таких учених, як: Н.Б. Болотіна, Г.С. Гончарова, В.В. Жернаков, П.І. Жигалкін, І.В. Зуб, М.І. Іншин, М.М. Клемпарський, А.Р. Мацюк, Л.В. Межевська, О.М. Обушенко, В.Г. Петров, П.Д. Пилипенко, С.М. Прилипко, В.І. Прокопенко, В.О. Процевський, О.І. Процевський, П.Р. Стависький, Б.С. Стичинський, Д.В. Ткаченко, Н.М. Хуторян, В.І. Щербина та ін. У межах науки

¹ Щорічна доповідь за 2023 рік «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні». URL: <https://court.gov.ua/press/1/>.

² Щорічна доповідь за 2023 рік «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні». URL: <https://court.gov.ua/press/1/>.

кримінального права та процесу проблематику відсторонення розглядали такі вчені, як: М.І. Орлова, О.В. Капліна, Л.А. Квіт, В.М. Тертишник, О.Г. Шило та ін.

З точки зору адміністративно-правового дослідження питання відсторонення судді опосередковано розглядалось у межах публікацій таких учених, як: О.Ф. Андрійко, Д.В. Бараненко, Ю.А. Волкова, С.В. Гладій, О.В. Гончаренко, Д.В. Журавльов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, Є.В. Курінний, Ю.О. Легеза, О.А. Музика-Стефанчук, В.П. Нагребельний, Н.В. Нестор, А.О. Савченко, В.О. Шаповал, А.А. Шарая та ін. Разом із тим адміністративно-правове забезпечення здійснення процедури відсторонення судді авторами не досліджувалось безпосередньо, що свідчить про актуальність вказаної проблематики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана на кафедрі конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету. Дисертаційне дослідження спрямоване на виконання Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, схваленої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 року. Дисертація виконана в межах реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації, а також указів Президента України від 22 липня 1998 року № 810/98 «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні»; від 20 травня 2015 року № 276/2015 «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки».

Мета та задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розробка цілісних напрямів теоретико-практичних пропозицій щодо оптимізації адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді.

Для досягнення поставленої мети у дисертації необхідно насамперед виконати такі *задачі*:

- здійснити характеристику адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді;
- висвітлити функції та принципи адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді;
- описати види адміністративно-правових засобів та форм контролю за діяльністю судді;
- встановити місце та значення відсторонення судді у системі адміністративно-правових заходів контролю за діяльністю судді через встановлення його функцій, завдань та принципів застосування;
- охарактеризувати зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді;
- визначити гарантії адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді;

– обґрунтувати напрями підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді.

Об'єкт дослідження становлять правові відносини, що виникають у зв'язку з адміністративно-правовим забезпеченням здійснення процедури відсторонення судді.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення здійснення процедури відсторонення судді.

Методи дослідження. В основі методології дослідження дисертаційної роботи лежить комплекс сучасних як загальних, так і спеціальних теоретико-методологічних засобів наукового пізнання явищ та процесів, які мають місце у суспільстві. За допомогою порівняльно-правового методу описано зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді (підрозділ 2.1). Застосуванням формально-логічного методу здійснено характеристику адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді (підрозділи 1.1, 1.2, 2.2), виокремлено функції та принципи адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді (підрозділи 1.3, 1.4), встановлено місце та значення відсторонення судді у системі адміністративно-правових заходів контролю за діяльністю судді через встановлення його функцій, завдань та принципів застосування (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Системно-структурний метод дозволив обґрунтувати напрями підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді (підрозділ 2.3).

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є спробою комплексно з використанням сучасних методів пізнання з урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права дослідити специфіку адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді. За результатами дисертаційного дослідження сформульовано авторські основні положення, які виносяться на захист і містять елементи наукової новизни. Основними з них є:

уперше:

– зроблено висновок про недосконалість та неналежний рівень ефективності функціонування Верховного Суду як інстанції, що має сприяти єдності судової практики, що пов'язується насамперед із можливістю відходу від висловлених попередніх правових позицій, що одним із негативних результатів має для суддів ситуацію невизначеності тлумачення норм матеріального та процесуального законодавства, і як наслідок, може призвести до затягування справи і спричинити застосування до судді заходів дисциплінарної відповідальності; задля гарантування реалізації принципу незалежності судді запропоновано функцію із формування сталої практики передати до повноважень Пленуму Верховного Суду, що сприятиме зменшенню рівня невизначеності, яким характеризується національна судова практика;

– запропоновано: 1) розробити і затвердити дисциплінарний статут судді, що містить систему конкретних справ про проступки суддів; 2) диференціювати види юридичної відповідальності (наприклад, штрафи); 3) включити до механізму юридичної відповідальності більш широке коло осіб

та органів, які можуть ініціювати провадження щодо відсторонення судді залежно від вчиненого суддею правопорушення;

удосконалено:

– розуміння адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді, що має виходити із законодавчого визначення допустимого впливу на суддю, що спрямовується в широкому сенсі на оптимізацію здійснення функції правосуддя загалом і на подолання проявів непрофесійності зокрема, допущених суддею шляхом застосування до нього регламентованого переліку стягнень чи обмежень у разі настання вичерпного переліку обставин, де велике значення має місце, час та причини застосування контролю;

– розуміння адміністративно-правових форм та засобів здійснення контролю за діяльністю судді, що дозволило встановити місце та значення відсторонення судді у такій системі, при цьому було встановлено, що його застосування переслідує як об'єктивну мету, що полягає у захисті публічного інтересу із дотриманням авторитету судової влади, так і суб'єктивну мету, що пов'язується із запобіганням вчиненню правопорушень, що можуть пов'язуватися із діяльністю судді у разі збереження повного обсягу наданих йому повноважень;

– розуміння підходів щодо соціально-правових умов і порядку накладення дисциплінарної відповідальності на суддів ґрунтується на низці чинників, таких як: 1) соціально-правова значущість судової влади та особливий статус судді; 2) авторитет і стабільність цієї влади; 3) встановлення гарантій незалежності суду; 4) дотримання високих морально-етичних і професійних якостей судді;

дістали подальшого розвитку:

– обґрунтування, що принципами контролю за діяльністю судді у сфері правосуддя є: принцип верховенства права; принцип законності; принцип об'єктивності; принцип незалежності владного суб'єкта від дій підконтрольної особи; принцип гласності; принцип системності; принцип обґрунтованості; принцип оптимальності; принцип взаємодії органів суддівського самоврядування та контролюючих суб'єктів; принцип відкритості; принцип невтручання в триваючий судовий розгляд; принцип забезпечення реалізації суддівського імунітету та незалежності суддів; принцип розумності;

– обґрунтування, що особливий статус судді в частині пред'явлення більш високих вимог до його особи та наявність особливого порядку накладення дисциплінарної відповідальності раціоналізується з позицій соціальної сутності правосуддя;

– обґрунтування, що проаналізований інститут потребує подальшого вдосконалення шляхом розмежування підстав для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та залежно від цього подальшого розширення видів санкцій, що накладаються на суддів.

Теоретичну основу дослідження становить досвід адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді, що висвітлено у працях вітчизняних і закордонних учених, опрацьовані за темою дисертації нормативно-правові акти України та інших держав.

Емпіричним підґрунтям дослідження стали судові рішення, статистичні матеріали, аналітичні матеріали автора.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертаційному дослідженні положення у майбутньому можуть бути використані:

- у *науково-дослідній сфері* – для подальших загальних і спеціальних наукових досліджень теоретичних та практичних проблем адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді;

- у *правотворчій діяльності* – у разі перегляду та вдосконалення положень чинного Закону України «Про судоустрій та статус суддів», Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Кодексу адміністративного судочинства України;

- у *правозастосовній діяльності* – результати дослідження сприятимуть удосконаленню практики застосування норм чинного законодавства щодо адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді;

- у *навчальному процесі* – матеріали дисертації доцільно використовувати під час підготовки підручників та навчальних посібників з таких дисциплін, як «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи», та інших дисциплін правового характеру, під час підготовки відповідних їх розділів. Зазначені матеріали враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених за участю автора.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розробки проблеми загалом, окремі її аспекти, одержані узагальнення й висновки доповідалися дисертантом на засіданнях кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету, а також були оприлюднені на міжнародних науково-практичних конференціях: «Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system» (м. Рига, Латвійська Республіка, 2024 рік); «The latest law developments» (м. Влоцлавек, Республіка Польща, 2024 рік); «Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану» (Науково-дослідний інститут публічного права, 2024 рік).

Публікації. Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли відображення у 4 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, з яких 1 стаття – у науковому виданні іншої держави, а також у 3 тезах доповідей і повідомлень на вказаних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, двох розділів, що логічно поєднані у сім підрозділів, висновків і списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 241 сторінку, з яких основний текст дисертації – 193 сторінки. Список використаних джерел складається із 260 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, встановлено його зв'язок із науковими програмами, планами й темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну одержаних результатів та наведено дані про апробацію основних положень дисертації, її структуру й обсяг.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади здійснення процедури відсторонення судді у системі засобів контролю здійснення правосуддя» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Адміністративно-правове забезпечення контролю за діяльністю судді»* зазначено, що система контролю та нагляду відіграє важливу роль у забезпеченні прав і свобод людини і громадянина, що є головною функцією сучасної держави. Підкреслено, що велике значення у системі забезпечення верховенства права очевидно відіграє судова система країни, при цьому втручання у її функціонування з боку інших органів влади може створювати загрози забезпеченню здійснення правосуддя неупереджено, об'єктивно, справедливо та розумно.

Зроблено висновок, що здійснення функції контролю може розумітися у вузькому та широкому значеннях, де вузьке значення полягає у реалізації перевірки підконтрольними суб'єктами результатів діяльності його підлеглих у порядку субординаційного впливу; а широке розуміння визначається як певна сукупність політичних, економічних та ідеологічних методів, що сприяють стабілізації суспільних правовідносин та державного ладу, тобто за такого розуміння контроль може бути ототожнено із соціальним контролем.

Ознаками та особливостями змісту контрольної діяльності у сфері правосуддя визначено: характер підпорядкування, що існує між суб'єктом здійснення контрольної функції та об'єктом впливу; специфічний об'єкт, яким необхідно визнати дотримання вимог законності та верховенства права у здійсненні покладених на орган функцій та завдань; допустимість у разі необхідності застосування до підконтрольного суб'єкта заходів впливу, в тому числі таких, що мають характер обмежень; відносини владної підпорядкованості; стадійність здійснення контролю, що полягає у нормативному визначенні критеріїв відповідності рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень; оцінка відповідності рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень згідно із якісними та кількісними показниками; корегування виявлених відхилень.

Зроблено висновок, що ознаками контролю є: специфічний об'єкт та суб'єкти здійснення, що можуть перебувати у взаємозв'язку або не бути у такій взаємодії; розуміння його як гарантії дотримання вимог законності та верховенства права; проявом оцінки відповідності рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень згідно із якісними та кількісними показниками; засобом корегування виявлених відхилень; є універсальним регулятором суспільних правовідносин; необхідність визнання рівнозначності форм та видів

контролю, незалежно від статусу суб'єкта, на якого покладаються відповідні функції.

Зроблено висновок, що розуміння адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді має виходити із законодавчого визначення допустимого впливу на суддю, що спрямовується в широкому сенсі на оптимізацію здійснення функції правосуддя загалом і на подолання проявів непрофесійності зокрема, допущених суддею шляхом застосування до нього регламентованого переліку стягнень чи обмежень у разі настання вичерпного переліку обставин, де велике значення має місце, час та причини застосування контролю.

У підрозділі 1.2 «Функції та принципи адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді» підкреслено, що функціонально контроль не повинен спрямовуватися виключно на провадження відповідних заходів із перевірки діяльності суб'єкта. Контроль не має існувати заради контролю. Наголошено, що оцінка ефективності здійснених контрольних заходів має відбуватися через встановлення ступеня досяжності поставлених перед ними завдань.

Зроблено висновок, що встановлення змісту функцій та завдань здійснення контролю у сфері правосуддя має виходити із розуміння перших як певного напрямку розвитку відповідного інституту, тоді як останні мають розумітися як певний обсяг дій, що мають бути виконані на шляху до належності забезпечення функцій.

Зроблено висновок, що завдання контролю визначають обсяг компетенції владного суб'єкта та залежать від сфери реалізацію контролю. До завдань здійснення контролю у сфері правосуддя віднесено: ухвалення рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності; забезпечення здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді; утворення органів для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів; розгляду скарг на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора; ухвалення рішення про звільнення судді з посади; надання згоди на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом; ухвалення рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя; вжиття заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів; призначення та звільнення з посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; прийняття рішення про звільнення членів Вищої ради правосуддя; узагальнення практики здійснення дисциплінарних проваджень стосовно суддів та ухвалення рішення про притягнення або відмову у притягненні судді до дисциплінарної відповідальності; затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) після консультацій з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Радою суддів України та Громадською радою доброчесності (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»).

Зроблено висновок, що завдання у сфері контролю за правосуддям полягають у: здійсненні аналітичних дій щодо дотримання етики професійної діяльності суддями, стандартів доброчесності, принципів неупередженості, оперативності та своєчасності розгляду справ, що виконуються ВРП, ВККС України та Радою суддів України; з'ясування наявності підстав застосування відповідальності суддів, а також застосування попереджувальних заходів задля усунення правопорушень у майбутньому.

Акцентовано, що функціонально застосування заходів контролю у сфері правосуддя переслідує мету побудови системи здійснення судочинства на засадах законності та верховенства, що досягається шляхом застосування низки завдань, які полягають у проведенні аналітичних узагальнень практики правозастосування, що є базисом для зростання рівня професійних компетентностей юристів і суддів зокрема, прогнозуванні розвитку судової системи та встановленні її ролі у побудові сучасної демократичної держави, вжитті заходів із усунення правопорушень, що допускаються суддями, задля передусім не карання винних, а саме задля забезпечення права особи на захист як непорушного та невід'ємного права.

Зроблено висновок, що розуміння принципів контролю у сфері правосуддя має виходити із відображення основоположних засад встановлення управління з питань організації діяльності судової системи, призначення на посаду судді та застосування стягнень до судді, включаючи звільнення з посади чи тимчасове відсторонення.

Обґрунтовано, що принципами контролю за діяльністю судді у сфері правосуддя є: принцип верховенства права; принцип законності; принцип об'єктивності; принцип незалежності владного суб'єкта від дій підконтрольної особи; принцип гласності; принцип системності; принцип обґрунтованості; принцип оптимальності; принцип взаємодії органів суддівського самоврядування та контролюючих суб'єктів; принцип відкритості; принцип невтручання в триваючий судовий розгляд; принцип забезпечення реалізації суддівського імунітету та незалежності суддів; принцип розумності.

У підрозділі 1.3 «*Види адміністративно-правових засобів та форм контролю за діяльністю судді*» з'ясовано, що здійснення контролю у сфері правосуддя відбувається із застосуванням певних форм, що відображаються у певних засобах та процедурах. Простежено розвиток наукової дискусії щодо встановлення змісту такого категоріального ряду, як «адміністративна процедура», «адміністративно-правовий засіб», «форма управлінської діяльності», що передусім є свідченням багатовекторності досліджуваних явищ.

Встановлено, що адміністративно-правова форма здійснення контролю у сфері правосуддя є певною сукупністю повноважень владного суб'єкта, що визначають обсяг компетенції та наповнюють його правовий статус.

Акцентовано, що пошук універсальних підходів до встановлення системи адміністративно-правових форм контролю загалом і у сфері правосуддя зокрема посилюється наявною нормативною невизначеністю щодо вирішення такої проблематики.

Зроблено висновок, що формами здійснення контролю за діяльністю судді є: здійснення перевірки (планової чи позапланової); кваліфікаційне оцінювання діяльності судді; оцінювання законності рішення дисциплінарної палати Вищою радою правосуддя; оцінювання кваліфікаційного рівня судді та кандидата на зайняття посади судді; оцінювання значимості інформації Громадської ради доброчесності; оцінювання систематизованих матеріалів кваліфікаційного оцінювання; оцінювання кандидатів на посаду судді Громадською радою міжнародних експертів; проведення експертизи за участю третіх осіб. Встановлено, що застосування форм, заходів та засобів контролю за діяльністю судді належить до компетенції прямо визначених нормами чинного законодавства органів – Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, органів суддівського самоврядування, органів державної влади (Офісу Генерального прокурора України), національних та міжнародних громадських інституцій.

До адміністративно-правових засобів здійснення контролю у сфері правосуддя віднесено: проведення службового розслідування; опитування; оцінку інформації, поданої у деклараціях доброчесності та інших декларативних документах; тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя, звільнення з посади; застосування інших заходів дисциплінарної відповідальності до судді тощо.

У підрозділі 1.4 «Відсторонення судді у системі адміністративно-правових заходів контролю за діяльністю судді» встановлено, що функціонування інституту відсторонення судді від здійснення правосуддя як адміністративно-правового заходу реагування, спрямованого на забезпечення правомірності діяльності судової системи та гарантування права особи на захист.

Обґрунтовано, що за своїм змістом тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя розуміється як певний адміністративно-правовий засіб втручання у незалежність судді, що обмежує його право на працю. З'ясовано, що застосування відсторонення від здійснення правосуддя, на відміну від застосування відсторонення до працівників у порядку КЗпП України, не пов'язується із повним припиненням йому виплат: згідно із вимогами ч. 8 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» призупиняється лише виплата доплат до посадового окладу судді, тоді як основний посадовий оклад продовжує виплачуватись.

Визначено, що підстави для оскарження та скасування рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності є вичерпними та не підлягають розширеному тлумаченню.

Зроблено висновок, що застосування відсторонення судді, який перебуває у якості підозрюваного чи обвинуваченого у кримінальному провадженні, переслідує мету забезпечення права особи на справедливий суд, збереження авторитету судової влади та довіри до судової системи, що має визнаватися як об'єктивна мета. Суб'єктивною метою застосування тимчасового відсторонення судді від виконання покладених на нього функцій здійснення

правосуддя є уникнення можливості для судді створювати перепони для об'єктивного провадження у кримінальній справі.

Зроблено висновок, що відсторонення судді від здійснення правосуддя переслідує такі цілі, як: збереження авторитету судової влади як об'єктивної мети, усунення перешкод встановлення істини у справі та перешкод для відновлення порушеного права як суб'єктивна мета.

Зроблено висновок, що здійснення відсторонення судді належить до засобів контролю у сфері правосуддя, що переслідує як об'єктивну мету, що полягає у захисті публічного інтересу із дотримання авторитету судової влади, так і суб'єктивну мету, що пов'язується із запобіганням вчиненню правопорушень, що можуть пов'язуватися із діяльністю судді у разі збереження повного обсягу наданих йому повноважень.

Акцентовано, що задля гарантування реалізації принципу незалежності судді є необхідним розглянути питання повернення до моделі формування сталої практики, що входило до сфери повноважень Пленуму Верховного Суду, що сприятиме зменшенню рівня невизначеності, яким характеризується національна судова практика, та спричинює виникнення підстав для застосування засобів дисциплінарної відповідальності судді.

Розділ 2 «Ефективність адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді»* констатовано, що на модель дисциплінарної відповідальності членів адміністративних судів загальної юрисдикції у Французькій Республіці сильно впливає той факт, що адміністративна юстиція тут генетично еволюціонувала з виконавчої гілки влади, таким чином, статус членів цих судів був історично близьким до статусу державних службовців.

Акцентовано увагу, що основу сучасної французької адміністративної юстиції нині становлять загальні адміністративні суди, система яких з кінця 1980-х років є трирівневою, на чолі якої перебуває Державна рада. Крім того, вказано, що у Французькій Республіці існують також спеціалізовані адміністративні суди, юрисдикція яких поширюється лише на окремі справи, хоча їхні рішення зазвичай можуть переглядатися Державною радою, склад цих спеціалізованих адміністративних судів і статус їхніх членів знову ж таки дуже різноманітні.

Констатовано, що чинне французьке законодавство не містить вичерпного переліку дисциплінарних стягнень, які можуть бути накладені на суддів адміністративних судів першої та другої інстанцій, внаслідок чого, користуючись субсидіарністю правил державної служби, до суддів адміністративних судів першої та другої інстанцій застосовуються такі ж дисциплінарні стягнення, як і до державних службовців.

Доведено, що, на відміну від тих європейських країн, де повноваження приймати рішення у дисциплінарних провадженнях та звільняти суддів належать вищим інстанціям судової влади, французька модель здатна забезпечити такий формат, щоб дисциплінарна відповідальність суддів та їх

можливе відсторонення вирішувалися не лише обмеженою групою представників (вищих суддів) судової влади, а органом прийняття рішень, що представляє всі гілки судової влади, що робить його більш лабільним до дисциплінарних проблем, характер якого може бути не зовсім однаковим для судді суду першої інстанції в маленькому провінційному містечку і для судді суду останньої інстанції в метрополії.

Зроблено висновок, що у час судової діцидуалізації суспільних відносин та зростання значення судової влади у механізм дисциплінарної відповідальності, а отже, і потенційного відсторонення чинних суддів залучають самих громадян, а точніше окремих осіб, або тих, від імені яких здійснюється правосуддя. Залучення особи до механізму дисциплінарної відповідальності та відсторонення суддів здатне створити тиск на суддів та зменшити простір для впливу клієнтурних мереж та колегій, які безперечно можуть існувати там, де можливість порушення дисциплінарного провадження обмежена.

У підрозділі 2.2 *«Гарантії адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді»* обґрунтовано, що гарантії адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді стосуються впровадження правових та ефективних засобів/механізмів для забезпечення ретельного відбору суддів та виконання своїх обов'язків з незалежністю, професійною компетентністю, старанністю, ефективністю та неупередженістю. Основні фактори, які мають відношення до сприяння та підтримки незалежності судової влади, можуть бути визначені на основі процедур призначення суддів, особливостей перебування на посаді, фінансової автономії судової влади, стандартів судової поведінки та дисципліни.

Акцентовано увагу на тому, що судова влада працює в глобалізованому контексті. Підкреслено, що навіть у країнах з усталеною демократією процес визначення інституційних вимог судової незалежності ще триває. Наприклад, найстаріший інститут британської конституційної системи – офіс лорд-канцлера – нещодавно був перероблений з метою більш чіткого поділу між гілками влади держави та посилення незалежності судової влади.

Доведено, що захист незалежності судової влади зазвичай розглядається як такий, що включає різні аспекти, які діють на різних рівнях, таких як: зовнішня та внутрішня незалежність, а також інституційна та індивідуальна незалежність.

Обґрунтовано, що визнання ЄСПЛ внутрішньої судової незалежності відображає фундаментальне коригування цінностей, що лежать в основі його прецедентного права за статтею 6 Конвенції.

Зроблено висновок, що гарантії адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді доцільно визначити як багатогранне явище, це комплекс (система) передбачених чинним законодавством засобів та умов адміністративно-правового та адміністративно-процесуального характеру, які реалізуються уповноваженими органами та є їх обов'язками з метою створення оптимальних умов для реалізації адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді та неприпустимості

незаконного втручання як у діяльність уповноважених державою органів, так і суддів.

У підрозділі 2.3 «Напрями підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді» доведено, що у європейських правових системах дисциплінарна відповідальність судді є мультиспектральною та більш диференційованою, ніж у вітчизняній системі.

Вказано, що для забезпечення професійної відповідальності суддів можливе ефективне і всебічне використання всіх правових засобів через діяльність спеціалізованих органів. Запропоновано передбачити єдиний Дисциплінарний статут судді.

Зроблено висновок, що: 1) особливий статус судді в частині пред'явлення більш високих вимог до його особистості та наявності особливого порядку накладення дисциплінарної відповідальності раціоналізується з позицій соціальної сутності правосуддя; 2) проаналізований інститут потребує подальшого вдосконалення шляхом розмежування підстав для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та залежно від цього подальшого розширення видів санкцій, що накладаються на суддів.

Вказано, що дослідження соціально-правових умов і порядку накладення дисциплінарної відповідальності на суддів ґрунтується на низці чинників, таких як: 1) соціально-правова значущість судової влади та особливий статус судді; 2) авторитет і стабільність цієї влади; 3) встановлення гарантій незалежності суду; 4) дотримання високих морально-етичних і професійних якостей судді.

Обґрунтовано, що загальні правові умови і порядок ґрунтуються на доктрині позитивної юридичної відповідальності як генезис соціальної відповідальності, але у разі автономності таких інститутів ця обставина може породити юридично необґрунтований порядок, який зводить нанівець переваги становища судді і судової влади.

З метою удосконалення механізму роботи інституту дисциплінарної відповідальності суддів запропоновано: 1) розробити і затвердити дисциплінарний статут судді, що містить систему конкретних справ про проступки суддів; 2) диференціювати види юридичної відповідальності (наприклад, штрафи); 3) включати до механізму юридичної відповідальності більш широке коло осіб та органів залежно від вчиненого суддею правопорушення; 4) передбачити різні органи для вжиття дисциплінарних заходів щодо судді: безпосередніх керівників, кваліфікаційну колегію суддів або суд.

ВИСНОВКИ

У висновках дисертації наведено теоретичне обґрунтування та нове вирішення наукового завдання, що полягає в оптимізації адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді, а також у визначенні шляхів покращення практичної реалізації. За результатами здійсненого дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій і рекомендацій:

1. Ознаками та особливостями змісту контрольної діяльності у сфері правосуддя визначено: характер підпорядкування, що існує між суб'єктом здійснення контрольної функції та об'єктом впливу; специфічний об'єкт, яким необхідно визнати дотримання вимог законності та верховенства права у здійсненні покладених на орган функцій та завдань; допустимість у разі необхідності застосування до підконтрольного суб'єкта заходів впливу, в тому числі таких, що мають характер обмежень; відносини владної підпорядкованості; стадійність здійснення контролю, що полягає у нормативному визначенні критеріїв відповідності рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень; оцінка відповідності рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень згідно із якісними та кількісними показниками; корегування виявлених відхилень.

2. Акцентовано, що функціонально застосування заходів контролю у сфері правосуддя переслідує мету побудови системи здійснення судочинства на засадах законності та верховенства, що досягається шляхом застосування низки завдань, які полягають у проведенні аналітичних узагальнень практики правозастосування, що є базисом для зростання рівня професійних компетентностей юристів і суддів зокрема, прогнозуванні розвитку судової системи та встановленні її ролі у побудові сучасної демократичної держави, вжитті заходів із усунення правопорушень, що допускаються суддями, задля передусім не карання винних, а саме задля забезпечення права особи на захист як непорушного та невід'ємного права.

3. Зроблено висновок, що формами здійснення контролю за діяльністю судді є: здійснення перевірки (планової чи позапланової); кваліфікаційне оцінювання діяльності судді; оцінювання законності рішення дисциплінарної палати Вищою радою правосуддя; оцінювання кваліфікаційного рівня судді та кандидата на зайняття посади судді; оцінювання значимості інформації Громадської ради доброчесності; оцінювання систематизованих матеріалів кваліфікаційного оцінювання; оцінювання кандидатів на посаду судді Громадською радою міжнародних експертів; проведення експертизи за участю третіх осіб. Встановлено, що застосування форм, заходів та засобів контролю за діяльністю судді належить до компетенції прямо визначених нормами чинного законодавства органів – Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, органів суддівського самоврядування, органів державної влади (Офісу Генерального прокурора України), національних та міжнародних громадських інституцій.

До адміністративно-правових засобів здійснення контролю у сфері правосуддя віднесено: проведення службового розслідування; опитування; оцінку інформації, поданої у деклараціях доброчесності та інших декларативних документах; тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя, звільнення з посади; застосування інших заходів дисциплінарної відповідальності до судді тощо.

4. Встановлено, що функціонування інституту відсторонення судді від здійснення правосуддя як адміністративно-правового заходу реагування спрямоване на забезпечення правомірності діяльності судової системи та гарантування права особи на захист. Обґрунтовано, що за своїм змістом тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя розуміється як певний адміністративно-правовий засіб втручання у незалежність судді, що обмежує його право на працю.

Принципи відсторонення судді поділено на: загальноправові та спеціальноправові, що складаються із такої системи основоположних засад, як: 1) принцип попередження вчинення правопорушення; 2) принцип забезпечення гарантування ефективності застосування засобів юридичної відповідальності; 3) принцип правової захищеності судді; 4) принцип верховенства права; 5) принцип пропорційності; 6) принцип законності; 7) принцип рівності при дотриманні вимоги політичної нейтральності; 8) принцип публічності розгляду питання про відсторонення судді; 9) принцип обов'язковості здійснення рішення про відсторонення судді; 10) принцип допустимості оскарження рішення про відсторонення судді; 11) принцип розумності при визначенні строків та підстав відсторонення судді.

5. Зроблено висновок, що у час судової діцидуалізації суспільних відносин та зростання значення судової влади у механізм дисциплінарної відповідальності, а отже, і потенційного відсторонення чинних суддів залучають самих громадян, а точніше окремих осіб, або тих, від імені яких здійснюється правосуддя. Залучення особи до механізму дисциплінарної відповідальності та відсторонення суддів здатне створити тиск на суддів та зменшити простір для впливу клієнтурних мереж та колегій, які безперечно можуть існувати там, де можливість порушення дисциплінарного провадження обмежена.

Вказано, що описані обставини також можуть бути певною мірою надихаючими в контексті триваючих українських дебатів щодо статусу суддів, хоча це, звичайно, не означає, що українська модель повинна наслідувати модель відповідальності чинних суддів у Французькій Республіці хоча б тому, що перенесення зарубіжних моделей в інше середовище саме по собі може бути контрпродуктивним. У цій дискусії необхідно враховувати вітчизняну правову та політичну культуру, а також традицію, деякі елементи якої є досить усталеними і не можуть бути проігноровані.

6. Зроблено висновок, що гарантії адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді доцільно визначити як багатогранне явище, це комплекс (система) передбачених чинним законодавством засобів та умов адміністративно-правового та адміністративно-процесуального характеру, які реалізуються уповноваженими органами та є їх обов'язками з метою створення оптимальних умов для реалізації адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді та неприпустимості незаконного втручання як у діяльність уповноважених державою органів, так і суддів. Серед основних гарантій адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді варто назвати: верховенство права,

рівність, незалежність, законність, неупередженість, незмінність, недоторканість, державний захист, прозорість процедур. Наведений перелік гарантій адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді, звісно, не є вичерпним і може бути розширений внаслідок розвитку суспільних відносин у досліджуваній сфері.

7. Зроблено висновок, що: 1) особливий статус судді в частині пред'явлення більш високих вимог до його особистості та наявність особливого порядку накладення дисциплінарної відповідальності раціоналізується з позицій соціальної сутності правосуддя; 2) проаналізований інститут потребує подальшого вдосконалення шляхом розмежування підстав для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та залежно від цього майбутнього розширення видів санкцій, що накладаються на суддів.

Вказано, що дослідження соціально-правових умов і порядку накладення дисциплінарної відповідальності на суддів ґрунтується на низці чинників, таких як: 1) соціально-правова значущість судової влади та особливий статус судді; 2) авторитет і стабільність цієї влади; 3) встановлення гарантій незалежності суду; 4) дотримання високих морально-етичних і професійних якостей судді.

Обґрунтовано, що загальні правові умови і порядок ґрунтуються на доктрині позитивної юридичної відповідальності як генезис соціальної відповідальності, але у разі автономності таких інститутів ця обставина може породити юридично необґрунтований порядок, який зводить нанівець переваги становища судді і судової влади.

З метою удосконалення механізму роботи інституту дисциплінарної відповідальності суддів запропоновано: 1) розробити і затвердити дисциплінарний статут судді, що містить систему конкретних справ про проступки суддів; 2) диференціювати види юридичної відповідальності (наприклад, штрафи); 3) включити до механізму юридичної відповідальності більш широке коло осіб та органів, які можуть ініціювати провадження щодо відсторонення судді залежно від вчиненого суддею правопорушення.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Кутельвас Т.Є. Адміністративно-правове забезпечення контролю за діяльністю судді. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 102–107. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2024.23.14>.

2. Кутельвас Т.Є. Функції та принципи адміністративно-правового забезпечення контролю за діяльністю судді. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2024. Т. 35(74). № 3. С. 104–107. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.3/16>.

3. Кутельвас Т.Є. Досвід зарубіжних країн щодо адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 437–440. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/103>.

4. Кутельвас Т.Є. Окремі напрями підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 72–79. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.12>.

5. Кутельвас Т.Є. Межі здійснення контролю у сфері правосуддя: адміністративно-правовий аспект. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 211–213. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-49>.

6. Кутельвас Т.Є. Суб'єкти контролю у сфері правосуддя: адміністративно-правовий аспект. *Proceedings of the international scientific conference “The latest law developments”*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 156–159. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-37>.

7. Кутельвас Т.Є. Тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя у системі контролю за діяльністю судді. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 175–177. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-51>.*

АНОТАЦІЇ

Кутельвас Т.Є. Адміністративно-правове забезпечення здійснення процедури відсторонення судді. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2024.

У роботі здійснено характеристику напрямів теоретико-практичних пропозицій щодо оптимізації адміністративно-правового забезпечення здійснення процедури відсторонення судді.

Наголошено, що можливим є розуміння цілі та функції як стратегій розвитку контролю у сфері правосуддя, тоді як обрання та подальше виконання певних дій чи проявів бездіяльності владного суб'єкта має визнаватися тактикою таких правовідносин.

Зроблено висновок, що завдання контролю визначають обсяг компетенції владного суб'єкта та залежать від сфери реалізацію контролю.

До завдань здійснення контролю у сфері правосуддя віднесено: ухвалення рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності; забезпечення здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді; утворення органів для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів; розгляду скарг на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора; ухвалення рішення про звільнення судді з посади; надання згоди

на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом; ухвалення рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя; вжиття заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів; призначення та звільнення з посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; прийняття рішення про звільнення членів Вищої ради правосуддя; узагальнення практики здійснення дисциплінарних проваджень стосовно суддів та ухвалення рішення про притягнення або відмову у притягненні судді до дисциплінарної відповідальності; затвердження Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) після консультацій з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Радою суддів України та Громадською радою доброчесності (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»).

Зроблено висновок, що завдання у сфері контролю за правосуддям полягають у: здійсненні аналітичних дій щодо дотримання етики професійної діяльності суддями, стандартів доброчесності, принципів неупередженості, оперативності та своєчасності розгляду справ, що виконуються ВРП, ВККС України та Радою суддів України; з'ясуванні наявності підстав застосування відповідальності суддів, а також застосування попереджувальних заходів задля усунення правопорушень у майбутньому.

Ключові слова: відсторонення, недоторканість, незалежність, процедура, суддя.

Kutelvas T.Ye. Administrative and legal support for the implementation of the procedure for the removal of a judge. – Manuscript.

Dissertation for obtaining the scientific degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, 2024.

The publication characterizes the directions of theoretical and practical proposals for optimizing the administrative and legal support for the implementation of the procedure for the removal of a judge.

It is emphasized that it is possible to understand the purpose and function as strategies for the development of control in the field of justice, while the election and subsequent implementation of certain actions or manifestations of inaction of the subject of power should be recognized as tactics of such legal relations.

It is concluded that the tasks of control determine the scope of competence of the subject of power, and depends on the sphere of implementation of control.

The tasks of exercising control in the field of justice include: making a decision on violation by a judge or prosecutor of the requirements for incompatibility; ensuring the implementation of disciplinary proceedings against a judge by a disciplinary body; establishment of bodies for consideration of cases concerning disciplinary liability of judges; consideration of complaints against decisions of the relevant bodies to bring a judge or prosecutor to disciplinary responsibility; making a decision on the dismissal of a judge from office; giving consent to the detention of a judge or his/her detention or arrest; making a decision on the temporary suspension of a judge from the administration of justice; taking measures to ensure the authority of

justice and the independence of judges; appointment and dismissal of members of the High Qualification Commission of Judges of Ukraine; making a decision on the dismissal of members of the High Council of Justice; generalization of the practice of conducting disciplinary proceedings against judges and making a decision to bring or refuse to bring a judge to disciplinary liability; approval of the Unified Indicators for Assessing the Integrity and Professional Ethics of a Judge (Candidate for the Position of a Judge) after consultations with the High Qualification Commission of Judges of Ukraine, the Council of Judges of Ukraine and the Public Integrity Council (Part 1 of Article 3 of the Law of Ukraine “On the High Council of Justice”).

It is concluded that the tasks in the field of control over justice are: implementation of analytical actions on compliance with the ethics of professional activity by judges, standards of integrity, principles of impartiality, efficiency and timeliness of consideration of cases, which is carried out by the HCJ, the HQCJ of Ukraine and the Council of Judges of Ukraine; clarification of the existence of grounds for the application of judges' liability, as well as the application of preventive measures to eliminate offenses in the future.

It is emphasized that functionally the application of control measures in the field of justice pursues the goal of building a system of judicial proceedings on the basis of legality and supremacy, which is achieved through the use of a number of tasks that consist in conducting analytical generalizations of law enforcement practice, which is the basis for increasing the level of professional competencies of lawyers and judges, in particular, forecasting the development of the judicial system and establishing its role in building a modern democratic state, taking measures to eliminate offenses committed by judges, not primarily to punish the guilty, but to ensure the right of a person to defense as an inviolable and inalienable right.

It is noted that the implementation of such tasks is associated with the use of certain administrative forms, procedures, tools of activity in general, and in particular, in the field of justice – first of all, such forms are implemented by the HCJ and the HQCJ of Ukraine in relation to judges. The application of certain forms and procedures for exercising control in the field of justice (including the temporary suspension of a judge) must comply with the fundamental principles, ideas, and approaches that form our understanding of the principles of such activities.

It is concluded that the removal of a judge from the administration of justice pursues such goals as: preserving the authority of the judiciary as an objective goal, and removing obstacles to establishing the truth in the case and obstacles to restoring the violated right as a subjective goal.

It is emphasized that in the event of the occurrence of each of these Art. 62 of the Law of Ukraine “On the High Council of Justice”, the grounds for the removal of a judge are solved both general and a number of special tasks, in particular, when a judge is suspended from the performance of official duties due to the application of a disciplinary penalty to him/her, the general task is to protect the public and individual interest in ensuring the proper consideration of cases by an independent, impartial and competent court by preventing the resolution of legal disputes and consideration of criminal charges of a judge who has been brought to disciplinary responsibility for a misdemeanor committed by him/her; and special – prevention of violation of

everyone's right to a fair trial, preservation of trust and authority of the judiciary as a whole, ensuring public confidence in the honesty and incorruptibility of judges by preventing a judge who has been brought to disciplinary responsibility from resolving legal disputes and considering criminal charges.

Key words: *immunity, independence, judge, procedure, suspension.*

Підписано до друку 29.10.2024. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1120.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.